

В. О. Сахно

Азовсталь

«АЗОВСТАЛЬ» – підприємство у галузі чорної металургії. Підпорядк. Держ. комітету пром. політики України, Мін-ву економіки України. Розташ. у м. Маріуполь Донец. обл. Засн. 1933 як металург. завод «А.». Від 1983 – комбінат «А.», від 1993 – орендне підприємство «Металургійний комбінат “Азовсталь”», від 1996 – ВАТ з колект. формою власності. 12 серпня 1933 доменна піч № 1 видала перший чавун. 4 січня 1934 на заводі почало діяти сталеплавильне виробництво. 1941–43, під час відступу рад. військ та окупації Маріуполя нім. військами, всі осн. об'єкти заводу зруйновано. 1945 відбудовано доменну піч № 3 і мартенівську піч № 1. Далі відбудовувались зруйновані агрегати та велось будівництво нових цехів. 1948 введено в дію обтискний та рейкобалоч. цехи, 1952 почав працювати цех рейкових скріплень, 1953 – великосортний прокат. цех та аглофабрика. 1954 на «А.» вперше у СРСР освоєно виробництво рейок довж. 25 м. 1972 почав працювати цех сортового скла, 1973 – товстолистовий прокат. цех, 1977 – конверторний цех, 1981 – електросталеплавильний цех. 3-д нагороджено Орденом Трудового Червоного Прапора (1966), Орденом Жовтневої революції (1976). Нині комбінат діє за повним металург. циклом, що охоплює такі виробництва: агломераційне, доменне, сталеплавильне, прокатне. «А.» має розвинену транспортну систему, ремонтну базу, енергет. госп-во, цехи, що переробляють металург. відходи; порт, який дозволяє відвантажувати продукцію до багатьох країн світу мор. транспортом. Комбінат виробляє товстолистовий прокат для суднобудування, газонафтопровідні труби великого діаметра і різноманіт. конструкцій, зокрема для глибоковод. мор. платформ; залізничні рейки широкої колії різноманіт. типів (термозміцнені та нетермозміцнені), рейкові скріплення, сортовий та фасонний прокат (кутики, швелери, балки, профілі для шахтних стояків, шпунтовий пиль, боковини риштаків скребкових конвеєрів), кулі сталеві для кульових млинів, буд. матеріали з металург. шлаків (гранульов. доменний шлак, щебені з доменних та сталеплавильн. шлаків), а також посуд з кристалю; кухонні та м'які меблі. На комбінаті освоєно виробництво металопродукції за стандартами США, Японії та Європ. комітету із стандартизації; товстолистовий прокат сертифіков. десятьма зарубіж. класифікац. товариствами, на нього видано 25 сертифікатів, на транспорт. та сортов. метал видано 9 сертифікатів, впроваджено автоматиз. установки ультразвуку. контролю за якістю листового прокату «ДУЕТ-5 (АЗС)», що не має аналогів у

світ. практиці дефектоскопії і дає можливість контролювати за вимогами світ. стандарту весь обсяг виготовленого листового прокату завтовшки від 6 до 60 мм. 1999 здійснено реконструкцію домен. печі № 4 зі збільшенням об'єму та встановленням безконусного завантажув. пристрою. Метою проведення реконструкції було також поліпшення екології довкілля. Цього ж року освоєно виробництво 6 нових видів металопродукції, 4 видів меблів, 5 видів виробів із кристалю. На комбінаті виконуються роботи з освоєння випуску рейок типу УІК-60 за міжнар. стандартами. 2000 завершено модернізацію кисневого блоку, що поліпшило якість металопродукату. На модернізацію, тех. переоснащення та розвиток виробництва 1999 на комбінаті витрачено понад 150 млн грн власних коштів, введено в експлуатацію нові осн. фонди на суму понад 140 млн грн. У 2000 спрямовано на це понад 240 млн грн. За виробництвом чавуну, сталі та прокату комбінат посідає 3-є місце в Україні. 1999 вироблено: агломерату – 1647,5 тис. т, чавуну – 2922,6 тис. т, сталі – 3639,1 тис. т, прокату – 3334,5 тис. т; частка прокату в заг.-укр. обсязі склала 14 %, а поставки по Україні в заг. обсязі металопродукції комбінату – 1891,3 тис. т (57 %); експортовано – 1424,6 тис. т (47 % виробленої комбінатом металопродукції). Продукція експортується у понад 50 країн світу. Осн. споживачі – Італія, США, Тайвань, Таїланд, Сингапур, Туреччина, Пд. Корея. Комбінат здобув дипломи у багатьох міжнар., всеукр. та регіон. виставках. Першим дир. підприємства був Я. Гугель (1933– 37), у 1985–98 – [О. Булянда](#), від 1998 – В. Сахно. «А.» має санаторій-профілакторій, базу відпочинку та дит. оздоров. табір на березі Азов. м., спорткомплекс, яхт-клуб, тенісні корти, клуб юного техника, Палац культури та ін.; бере участь у програмі соц.-екон. розвитку Маріуполя, фінансує утримання власних об'єктів соц.-культур. призначення та займається благодійною і спонсор. діяльністю.

Фотоілюстрації



Рекомендована література

1. Лепорский В. В. 25 лет заводу «Азовсталь» // Сталь. 1958. № 8;
2. Марченко В. Велетень металургії // Вітчизна. 1961. № 6;
3. Лепорский В. В. Металлургическому заводу «Азовсталь» тридцать лет // Сталь. 1963. № 8;
4. Винник А. В приазовской степи // Донбасс. 1966. № 3;
5. 30 памятных лет: Очерки истории завода «Азовсталь». Д., 1968;
6. Князюк В. «Азовсталь», стан «3600» // Вітчизна. 1973. № 6;

7. Подвиг строителей стана «3600»: Статьи, зарисовки, интересные факты о строительстве прокатного стана на заводе «Азовсталь»: Сб. Д., 1973;
8. Писарев В. В. Богатырь «3600». К., 1975;
9. «Азовсталь» и азовстальцы: Статьи, очерки, репортажи. Д., 1976;
10. Медников А. Южный плацдарм // Дружба народов. 1981. № 4;
11. Азовсталь: Очерки. Д., 1983;
12. Бузало В. Й. 50 років заводу «Азовсталь» ім. Серго Орджонікідзе // УІЖ. 1983. № 8;
13. Князюк В. На огненной вахте: «Азовстали» им. Серго Орджоникидзе – 50 лет // Радуга. 1983. № 8;
14. Шокул А. А. Заводу «Азовсталь» – 50 лет // Сталь. 1983. № 7.

Бібліографічний опис:

Азовсталь / В. О. Сахно // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-42771>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).